

BIJENTEELT



Honingbokalen

Honingflacons - Honingbussen

Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zuivere Nederlandse bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht met deksel	f 0,26
Halfpondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage	„ 0,16
Pondsflacon, als boven	„ 0,17
Monsterpotjes, 50 gram	„ 0,10
Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100	„ 3,50
Kartoninlage voor deksel van pondsflacon, per 100	„ 1,10
Perkamentinlage voor idem, per 100	„ 0,60
50 ponds honingemmer, met 2 handvatten	„ 3,80
25 ponds honingemmer, aangesoldeerd hengel	„ 2,10
10 ponds honingemmer, hengel aan draagband	„ 1,25
5 ponds honingemmertje, uitvoering als 10 ponds	„ 0,90
Doosje met helder cellofaan voor raathoning	„ 0,13

ETIKETTEN

Honingetiketten, blauw, per 100	„ 1,70
Honingetiketten, kleurendruk, per 100	„ 1,60
Sluitetiketten met rondjes, per 100	„ 1,30
Honingetiketten voor honingbokalen, per 100	„ 1,60

Wij zenden u gratis monsters van honingetiketten

HONINGRECLAMEMATERIAAL

Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100 „ 2,-

VOOR UW OUDE RATEN EN WASAFVAL BETALEN WIJ DE HOOGSTE PRIJS !

Uit voorraad leverbaar: HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld. Prijs f 13,90

GOEDE DINGEN

BIJENHUIS

WAGENINGEN

TEL. 0 8370 - 2863

GIRO 823276

Verslag

**bijen- en honingmarkt
te Epe
2 augustus 1961**

Veel is er verregend dit jaar, zo ook de Bijen- en Honingmarkt te Epe. Ondanks de regen kon de secretaris tot heel wat bezoekers zijn welkomstwoord richten, wat in het bijzonder gold voor de burgemeester C. N. Renken en wethouder Heering. Speciale woorden van welkom werden gericht aan Pers, N.C.R.V., Wereldomroep, Radio Spera en de juryleden bestaande uit de heren, H. G. Maagendans, R. P. Groenewold, J. v. Aarst, G. J. Pannekoek, H. Bolsebroek en A. Leerink. De imkers hebben dit jaar veel te kampen met moeilijkheden, gezien de weersomstandigheden, zo vervolgde spreker. De Carnicakoninginnenteelt is slechts matig gelukt, de honingooft is tot nog toe niet groot. Met verwachting ziet de imker uit naar de heidedracht, ofschoon het heidehaantje vele heidevelden in den lande roodbruin doet kleuren. Toch zijn er lichtpunten in de bijenteelt. In de Flevo-polder was geen spuit-schade dit jaar dank zij het nieuwe spuitmiddel thiodaan en de suiker is dank zij het Landbouwschap 12 cent goedkoper.

Hierna gaf de secr. Groenewold een demonstratie met een Carnicavolk, waarbij de burgemeester en wethouder hem behulpzaam waren. De secr. gaf zowel de burgemeester als de wethouder een raam bijen in de handen, waarbij geen gebruik werd gemaakt van bijenkap of handschoenen. Hoe mak de Carnica's zijn, getuigt wel het feit dat de edelachtbare heren, de ramen moesten omkeren en zelfs de bijen met de handen aanraakten, zonder ook maar een bijensteek te ontvangen. Terwijl onder die bedrijven werd opgemerkt „U kietelt ze als het ware onder de vleugels, dat vinden de bijen merakel fijn. Ze gaan van gekkigheid lopen en u kunt dan zien wat er in de raat aan de hand is”. In zijn openingswoord begon de burgemeester C. N. Renken er op te wijzen, dat de bijen huisdieren zijn, ook al nemen wij deze niet op onze schoot. Toch bestaat er voor deze dieren grote belangstelling. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de honing maar ook door de geheimzinnigheid, waarmee de bijen de honing vergaren, evenals door de ordelijke en nette levenswijze die bij de volken heerst. Nog steeds zijn we op deze nijvere dieren niet uitgestudeerd. Dit is mede te danken aan de nuttigheid voor de landbouw, maar ook als vrijetijdsbesteding is het wel een bijzonder object, aldus de burgemeester.

Aanvoer:

5 inzenders zonden gezamenlijk in 4 korven en 23 kasten, 2 observatiekasten en een volk in een boomstam.

10 inzenders
zonden gezamenlijk in: 607 fl. zomerhoning
142 fl. heidehoning
15 pond raathoning.

Totaal: 764 pond (in 1960 2043 p.)

2 inzenders van imkersartikelen t.w. 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega.

Verkoop en Prijzen:

309 fl. voorjaars- en zomerhoning voor f 1,60
41 fl. heidehoning „ f 2,25

350 totaal (in 1960 595)

2 korven voor f 16,— en f 17,— per volk.

Reclame:

De Afd.-berichten in 't Groentje en 't Bijennieuws zijn weer nuttig gebleken. Vele imkers uit andere plaatsen waren aanwezig. Inzenders uit andere plaatsen waren er dit jaar weinig, vanwege de kleine oogst. De heer G. W. v. Goevorden had weer een nieuw reclamebord gemaakt dat prachtig was. In vele dagbladen hebben berichten en uitvoerige verslagen van onze markt gestaan. Ook een leuk gedichtje. De radio zond dezelfde avond een leuke reportage uit.

Verkoop loten:

Bij de vertoning van de filmen bij de pensionbedrijven door de heer Laban, is de verkoop van loten tegengevallen. Gelukkig hebben verschillende leden veel loten verkocht, waarbij ook dit jaar penningmeester J. Pruim nummer één is. In totaal zijn er plm. 950 verkocht à f 0,25. Prijzen welke nog niet zijn afgehaald vielen op de nummers: 112, 503, 626, 752, 760, 852, 898 en 920.

Keuring:

De keuring verliep vlot en was voor de opening beëindigd. Zowel de volken als de honing waren van goede kwaliteit. De prijzen werden als volgt toegekend:

Het beste kastvolk:

1e pr. P. v. Nieuwkerk, 2e pr. R. Riphagen Oene.

Het beste korfvolk:

1e pr. T. de Wilde Oene.

Grootste aanvoer kasten: R. Riphagen Oene

Grootste aanvoer korven: T. de Wilde Oene

Klasse 1 (vloei-bare honing):

1e pr. A 100 punten: H. T. v. Dam Jubbega.

1e pr. B 99 punten: J. Pruim Epe, L. v. d. Wetring Oene

1e pr. C 98 punten: J. Bonhof, Epe.

Klasse 2. (gekristalliseerde honing):

1e pr. B 99 punten: H. T. v. Dam Jubbega.

1e pr. C 98 punten: W. Groenewold Epe.

Klasse 3 (Heidehoning in flacon):

1e pr. B 99 punten: R. Riphagen Oene

1e pr. C 98 punten: J. Bonhof Epe, Bijenhuis Wageningen, J. Bisschop, Apeldoorn

2e pr. 97 punten: H. T. v. Dam Jubbega.

4e klasse (Raathoning):

1e pr. B 99 punten: F. G. Evers Epe.

De Secretaris:

W. GROENEWOLD, Ericaweg 5, Epe.

EPER BIJENMARKT

Vandaag staat Epe onbetwist,

In 't teken van de honing.

Voor ene keer is deze dag,

De „bijenklant” weer koning.

Al negen keer een bijenmarkt,

Daarvan heeft niemand spijt.

Want Epe wil zijn zoetheit,

Beslist nu niet meer kwijt.

De Platvoet is zeer druk bezet,

Men hoort de bijen zoemen.

De mensen staan er overal,

Op „t gouden spul” te roemen.

Veel werd er door de eenwen heen,

Aan zieken voorgeschreven,

Maar wat er ook gewijzigd werd,

De honing is gebleven.

Zo lekker zoet en kerngezond,

Zijn maar heel weinig spullen.

In Epe wil men eens per jaar,

Van die traktatie smullen.

Ondanks verschillen her en der,

Valt dit niet te bekijken,

De bijenmarkt zal absoluut,

Voor ons behouden blijven!

Dick v. d. Veen

(Nwe Apeld. Crt.)

Wenken voor oktober

1. Tien dagen voor de Imkersdag te Meppel sloeg het weer eindelijk om, op de Imkersdag zelf hadden we stralend weer en ook daarna bleef het nog een paar dagen heideweer. Velen hadden de hoop op een oogst van de heide reeds opgegeven. Sommigen hadden op de heide de volken moeten voeren. Dan is het dubbel plezierig om te horen, dat op vele plaatsen de honingkamers toch nog vol gekomen zijn en dat op sommige plaatsen daarna zelfs nog ruimte gegeven moest worden voor de aanhoudende honingstroom. Die laatste berichten kwamen o.a. uit Drente.
2. Niet alleen de honingkamers zijn op vele plaatsen vol gedragen, ook in de broedkamers is zeer veel honing opgeborgen. Hoe kon het ook anders; veel voer zat er nergens meer in de broedkamers en de eerste weken van de heidebloei waren ook niet bepaald gunstig voor het aanzetten van veel broed. Ruimte voor honing was er dus wel! Wie na thuiskomst van zijn bijen uit de broedkamer wat honing weggenomen heeft en daarvoor in de plaats naast het broednest een paar lege uitgebouwde raten heeft gehangen, heeft daar zeer verstandig aan gedaan. De koningin kreeg daardoor gelegenheid tijdens het voeren het broednest nog wat uit te breiden en die extra bijen kunnen we volgend voorjaar best gebruiken.
3. De volken hebben nu hun wintervoedsel in de raten opgeborgen. Op zij en boven zullen de meeste volken wel wat heidehoning gehouden hebben. Binnen die honinggordel is de gevoerde suiker opgeslagen. In de winter leven de bijen dus van de suiker, in het voorjaar komt de honing aan de beurt. Dat is erg gunstig want we zijn nog altijd van mening, dat heidehoning niet zo best is voor de overwintering.
4. We hebben op de heide weer tal van dode volken gezien. Soms hoefde je niet eens te kijken, je kon ze wel ruiken. Dat is een belangrijke financiële schadepost voor de betrokken imkers, die evenwel met een paar kg suiker voorkomen had kunnen worden. Het geld voor die suiker hebben ze in de zak gehouden, maar dat is zuinigheid, die de wijsheid bedriegt. Deze volken hebben in de eerste plaats geen honing opgeleverd. We zijn wel aan de voorzichtige kant, als we de gemiddelde oogst aan heidehoning schatten op 20 pnd. per volk. Tegenover de „winst” van f 1.40 staat dus een verlies van zeg maar f 40.-. Bovendien zijn deze imkers hun volken en de kans op voorjaars honing kwijt. Veel gevoeliger dan door de financiële schade moeten deze imkers echter getroffen zijn door het feit dat ze de aan hun zorgen toevertrouwde dieren eenvoudig hebben laten verhongeren. Natuurlijk iedereen kan eens 'n ongelukje hebben, men kan zich verkijken op de aanwezige voorraad, er kan roverij geweest zijn die men niet opmerkte. Maar in het merendeel van de gevallen gelden deze excuses toch zeker niet. Wie zijn volken voldoende voer meegegeven had en een voorraam met droge suiker als extra noodrantsoen, verheugt zich nu in een meer of minder goede oogst en hij heeft weer goede kansen voor het voorjaar. Voor velen, vooral in het noorden des lands, stemt het door de goede zorgen behaalde resultaat tot te meer voldoening, omdat de heidehoning de enige honing is, die ze dit jaar gewonnen hebben. In het midden en zuiden van het land hebben de meesten drie tot vijf pond honing van het fruit gewonnen. In het noorden was de oogst op het koolzaad voor de meesten vrijwel nihil, maar in

de Flevopolder varieerde het van 5 tot 25 pond per volk en sommigen meldden zelfs een **gemiddelde** oogst van 25 pond koolzaadhoning.

Laten we in ieder geval afspreken, dat we in de slappe tijd die nu voor de deur staat voor elk volk een voorraam voor droge suiker maken.

Als de volken volgend jaar naar fruit en koolzaad gaan, hebben we die dan alvast tot onze beschikking. Wie zijn volken op reis stuurt, moet er namelijk **altijd rekening** mee houden, dat het een paar weken slecht weer kan zijn. Dat is de les, die de heidebloei van dit jaar velen van ons weer op pijnlijke wijze heeft geleerd.

5. Gedurende de winter staat een deel van ons materiaal ongebruikt. Dat is een mooie gelegenheid om het schoon te maken en het een kwastje verf, buitenbeits of carbolineum te geven. Ik heb dat met een deel van mijn materiaal al gedaan. Daarbij ontdekte ik een vliegplank, die niet meer helemaal aansloot. Het is beter dat nu te verhelpen, dan wanneer de volken klaar staan, voor de reis.

Maakt u er ook een gewoonte van om de scharnieren van de vliegplanken elk jaar een beetje te oliën!

Vergeet U ook de scharnietjes van de bij de spaarkast behorende separator niet!

Een wervel voor het sluiten van de vliegplank van een van mijn spaarkasten bleek los te zitten. Als je dat tijdens een reis ontdekt betekent het een lekke kast met al de narigheid van dien, vooral voor de collega's die onze bijen vervoeren. Ik heb het dit jaar zelf ondervonden. Ik had mijn volken „aan de straat” gebracht voor de reis naar de heide. De vliegplank van een spaarkast kwam in de auto onzacht met iets in aanraking, de wervel raakte los en de kast ging natuurlijk niet mee. Een klein wolkje vliegbijen vloog om een naburige straatlantaarn en kwam dus om. Gelukkig kon ik het volk, na de reparatie de volgende dag met een andere reisgroep meegeven.

6. De voerapparaten moeten nu worden schoongemaakt en voor de winter opgeborgen. Ik had dit najaar een lelijke ervaring met een stroopbus, die ik als voerapparaat gebruikte. Die bleek niet van metaal te zijn, maar van met staniol bekleed geparaaffineerd karton. De bijen hadden er een gaatje in geknaagd en het geval lekte dus.

Als je dat niet direct opmerkt, geeft het grote kans op roverij. Het is beter om bij een verwinkel metalen bussen met drukdeksel te halen voor dit doel.

7. Het is nu ook de tijd om uw raten te sorteren. Alle raten die geen licht meer doorlaten, moeten er uit. Ook de raten met darrewerk op het raatoppervlak. Stuur uw wasafval direct naar het Bijenhuis en niet pas als de wasmot er danig in heeft huisgehouden.

Weet u dat u een broedkamerraat met veel darrewerk aan de onderkant gemakkelijk kunt omsnijden in een honingkamerraat? De raat moet dan overigens natuurlijk nog wel goed zijn. Eerst de draden met een schaar doorknippen. Daarna de raat zorgvuldig uitsnijden met een verwarmd mes. Vervolgens het honingkamerraat op de raat leggen en op maat afsnijden. U moet de raat met enige moeite in het raampje moeten drukken, zodat die stevig vast zit. De bijen zorgen wel voor de rest.

8. Besteed de nodige zorg aan het opbergen van uw goede raten. Hang ze in lege broed- en honingkamers en geef die een droge plaats. Onder

de bestuiving van aardbeien onder glas

ir. j. mommers

De verschillende telers van aardbeien — vooral in de Bommelerwaard — plaatsen tijdens de bloei bijenvolken in de kas. Zij hebben blijkbaar de ervaring opgedaan, dat daardoor de opbrengst wordt verhoogd en/of de kwaliteit wordt verbeterd. Voor zover mij bekend, is echter nog geen cijfermateriaal over een dergelijke produktieverhoging en/of kwaliteitsverbetering verzameld. Ik meende daarom er goed aan te doen met eenvoudige proeven de invloed van de bestuiving door honingbijen — zo die aanwezig is — aan te tonen.

In de jaren 1959 en 1960 werden telkens bij een tweetal telers van aardbeien in verroloerbare kassen kappen (of gedeelten daarvan) zodanig met plastic folie afgeschermd, dat geen insecten konden binnenkomen. De luchtramen werden met polyester gaas of ijzergaas afgeschermd.

In een van deze afgesloten kassen werden goed bevolkte zesraamskastjes met bijen geplaatst. Een afgesloten kap bleef vrij van insecten, de rest van de kas bleef geheel onafgeschermd, zodat bij het luchten insecten konden binnenkomen. Met een fotografische belichtingsmeter werd de lichtsterkte in de verschillende kassen gemeten. Verschil kon niet worden geconstateerd. Door middel van thermografen werd de temperatuur gemeten. In de afgeschermd kassen was deze vrijwel gelijk; in de niet afgeschermd kassen een paar graden lager.

Op alle bedrijven was de stand van de aardbeien in het in de proef betrokken gedeelte van de kas zeer uniform.

De bedrijven zijn echter onderling niet vergelijkbaar, daar zowel oppervlakte, grondsoort als aardbeiras verschilde. De in de kas geplaatste bijen bevlogen de aardbeibloem zeer goed. In het vrije gedeelte van de kas was het insectenbezoek zeer verschillend.

Proeven in 1959

Bedrijf I lag op goede vochthoudende en humusrijke zandgrond. De stand van het gewas (*Macherauch's Frühernte*) was uitstekend. Op het vrije gedeelte vlogen geen bijen en vrijwel geen andere insecten. Op dit bedrijf werden de volgende opbrengst-cijfers genoteerd (tabel 1).

Tabel 1. Kg-opbrengsten op bedrijf I

Oogstdata 1959	Kg-opbrengst in		
	kap met bijen	kap zonder bijen	niet afgeschermd kappen
11 mei	0,6	—	—
15 mei	18,4	—	—
18 mei	38,4	—	—
19 mei	—	16	16
22 mei	30,4	28,8	41,6
24 mei	—	—	22
27 mei	28	30	16
29 mei	—	—	11
30 mei	—	—	20
3 juni	20	22	10
5 juni	16,8	27,6	5,3
Totaal	152,6	124,4	108,8 ¹
waarvan			110,4 ¹
tweede soort	3	6	17,5 (2 kappen)

¹ Gem. in de de niet afschermd kappen 109,6 kg, waarvan 8,75 kg tweede soort.

Geldelijke opbrengst in:

kap met bijen	f 417,56
kap zonder bijen	f 296,24
niet afgeschermd kappen	f 220,76

Bedrijf II lag op hoge zandgrond. De stand van het gewas (*Deutsch Evern*) was goed. In de vrije kappen kwamen bij gunstig weer door de luchtramen enkele honingbijen binnen. Doordat het plastic folie bij harde wind even los geraakt was, hebben ook enkele bijen op de bloemen in de afgesloten kap gevlogen. In deze kap werd met een zak over een gedeelte van de planten gesleept om de bestuiving te bevorderen. Resultaat hiervan was niet te zien. De kg-opbrengsten zijn in tabel 2 opgenomen.

Proeven in 1960

Bedrijf III was gelegen op goede humushoudende zandgrond. De stand van het gewas (*Macherauch's Frühernte*) was matig. In de niet afgeschermd kappen werd vrijwel geen insectenbezoek gezien. Het gewas werd na de bloei vrij ernstig aangetast door meeldauw. (Zie voor de opbrengstcijfers tabel 3.)

Tabel 2. Kg-opbrengsten op bedrijf II

Oogst- data 1960	Kg-opbrengsten in					
	kap met bijen		kap zonder bijen		niet afge- schermd kap	
	1e soort	2e soort	1e soort	2e soort	1e soort	2e soort
18 mei	3,5	0,3	4	—	2,7	—
20 mei	30,9	1	38,8	—	35,2	—
23 mei	34	1,4	47,5	—	40,1	—
26 mei	21,3	2,7	20,5	2,2	27,8	2,5
29 mei	7	2	7	2,5	12	2,4
3 juni	10,8	—	10,5	—	11	—
5 juni	7	—	7	—	7	—
Totaal	114,5	7,4	130,3	4,7	135,8	4,9

Geldelijke opbrengst in:

kap met bijen	f 57,83
kap zonder bijen	f 21,13
niet afgeschermd kap	f 35,53

Bedrijf IV lag op hoge zandgrond. De stand van het gewas (*Deutsch Evern*) was matig. Op de bloemen in de niet afgeschermd kappen is vrijwel geen insectenbezoek waargenomen. De hoeveelheid tweede soort aardbeien was zeer gering en werd niet afzonderlijk gewogen. (Zie verder tabel 4.)

Tabel 3. Kg-opbrengsten op bedrijf III

Oogst- data 1959	Kg-opbrengsten in					
	kap met bijen		kap zonder bijen		niet afge- schermd kap	
	1e soort	2e soort	1e soort	2e soort	1e soort	2e soort
16 mei	6,8	—	1,6	0,8	0,3	0,1
19 mei	5,7	0,2	0,8	1,9	2,2	0,2
23 mei	2,3	0,5	—	2,0	4,5	0,5
26 mei	1,3	1,2	—	1,3	2,2	0,8
31 mei	0,8	0,9	—	—	1,1	1,0
Totaal	16,9	2,8	2,4	6,0	10,3	2,6

Tabel 4. Kg-opbrengsten op bedrijf IV

Oogstdata 1960	Kg-opbrengst in		
	kap met bijen	kap zonder bijen	niet afge- schermde kap
11 mei	0,75	0,25	0,25
13 mei	4	1,75	1,75
16 mei	11	5,5	5,75
18 mei	6,75	3,5	4
20 mei	8	5,75	6,5
23 mei	14	11	12
26 mei	12	7,25	8
30 mei	5,5	4,75	5
3 juni	3,25	3,5	4,25
5 juni	1,25	1,75	2
Totaal	66,50	45	49,50

Conclusie

Met uitzondering van bedrijf II (1959) werd een grote opbrengstvermeerdering als gevolg van het plaatsen

van bijen geconstateerd. Niet alleen was het aantal geplukte kilogrammen groter, maar ook was de gemiddelde prijs per kg aanvankelijk hoger, doordat de eerste pluk aanzienlijk groter was (dit is vooral duidelijk bij bedrijf I, maar ook bij III en IV). Voorts kon worden geconstateerd, dat door de bestuiving door bijen het aantal afwijkende vruchten zeer gering was. Het aantal vruchten, dat misvormd was omdat de vruchten niet geheel waren uitgegroeid, was vooral bij bedrijf III in de kap zonder bijen opvallend groot. Het was echter ook bij de bedrijven I en IV in de kap zonder bijen veel groter dan in de kap met bijen. Voor het afwijkende resultaat op bedrijf II kan geen verklaring worden gegeven. Misschien is bij de bespuiting met thiovit tijdens de bloei in deze kap schade aangericht en in de rest van de kas niet. Op de overige bedrijven waren de verschillen in opbrengst tussen de door bijen bestoven planten en de planten in de niet afgeschermd kappen zo groot, dat het plaatsen van bijen bij aardbeien onder glas zeker aanbeveling verdient.

(Mededelingen Directeur van de Tuinbouw juni 1961)

bestrijdingsmiddelenwet

Verschenen zijn de Memorie van Antwoord, de Nota van wijzigingen en het Gewijzigd Ontwerp van Wet, Zitting 1960—1961-6014 nos. 5, 6 en 7. Paragraaf 2 van het ontwerp behandelt de **toelating** van bestrijdingsmiddelen.

„Een bestrijdingsmiddel wordt slechts toegelaten indien... met redelijke zekerheid mag worden aangenomen dat... door een juist gebruik van het middel overeenkomstig zijn bestemming geen schadelijke nevenwerkingen zullen optreden”.

„Tot de schadelijke nevenwerkingen worden onder meer gerekend... het schaden van... dieren, welke instandhouding gewenst is, indien deze schade onevenredig is in verhouding tot het met het gebruik van het middel beoogde doel”. „Bij de toelating kan worden voorgeschreven, dat het bestrijdingsmiddel slechts mag worden gebruikt ter bestrijding van bepaalde schadelijke organismen, op bepaalde tijden en plaatsen, onder bepaalde weersomstandigheden, voor bepaalde gewassen of dieren of met gebruikmaking van bepaalde technische hulpmiddelen. Daarbij worden tevens voorschriften gegeven omtrent de wijze, waarop deze voorschriften op, aan of bij de verpakking moeten worden vermeld”. (Op grond van deze bepalingen zou b.v. kunnen worden voorgeschreven dat dieldrin niet gebruikt mag worden ter bestrijding van de koolzaad-snuitkever en de koolzaadglanskever. Dit is maar een voorbeeld!) Het voorgaande betreft dus de **toelating** van bestrijdingsmiddelen. In paragraaf 3 vinden we de ge- en verbodsbepalingen met betrekking tot het **gebruik** van de toegelaten bestrijdingsmiddelen.

„Een ieder is verplicht ten aanzien van bestrijdingsmiddelen, ledige verpakkingen en resten van bestrijdingsmiddelen een zodanige zorgvuldigheid in acht te nemen, dat geen gevaar ontstaat voor de mens of voor dieren, welke instandhouding gewenst is en dat aan planten, delen van planten, grond of viswater, welke aan anderen toebehoren, geen grotere schade wordt toegebracht dan uit een juist gebruik van het middel voortvloeit”.

Belangrijk is, dat dieren, welke instandhouding gewenst is, in dit artikel op één lijn gesteld worden met de mens. Dat de bijen tot die dieren behoren, blijkt wel uit het feit, dat de rijksbijenteeltconsulent deel uitmaakt van de hierna te noemen adviescommissie, dat we accijnsvrijdom van suiker genieten enz. Dit artikel houdt dus in, dat iemand, die bijen dood spuit,

in aanraking kan komen met de **strafrechter**. De imker, die schade geleden heeft, ontleent daaraan geen recht tot schadevergoeding, hij zal in een **civiele** procedure o.a. moeten aantonen dat juist de onzorgvuldigheid van een **bepaald persoon** oorzaak geweest is, dat juist **zijn bijen** gedood zijn.

Nieuw in het gewijzigd ontwerp is de instelling van een adviesinstantie, waarin o.a. de rijksbijenteeltconsulent ambtshalve zitting heeft. Voordat er uitvoeringsvoorschriften komen, krijgt de consulent die dus onder ogen en hij heeft invloed op het aan de Minister uit te brengen advies. Voor de imkers kan verder het volgende artikel nog van belang worden:

„Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de veiligheid en de gezondheid van de mens en van dieren, welke instandhouding gewenst is, voorschriften worden gegeven betreffende het aanbrengen van waarschuwingstekens in verband met het gebruik van bestrijdingsmiddelen”.

vreemde dingen

De afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap heeft een verlaging van de suikerprijs bewerkstelligd. De ANI profiteert daar ook van. Het is wel een bittere pil voor haar om deze prijsverlaging te moeten accepteren van een instelling, die zij met zoveel onwelwillendheid tegemoet getreden is.

Het verwondert ons dan ook niet dat de ANI in haar blaadje haar leden tracht wijs te maken, dat zij zelf deze prijsverlaging bewerkstelligd heeft. En niet bij het Landbouwschap, maar bij het Ministerie van Landbouw.

Wij publiceerden in het Groentje van februari j.l. een brief van het Ministerie van Landbouw van 12 januari 1961, waarin woordelijk gezegd werd: „Vooralsnog bestaat er geen mogelijkheid tot het ter beschikking stellen van goedkopere suiker voor de bijvoeding van bijen”. Het ministerie staat nog op dat standpunt en zonder het Landbouwschap zouden we nog geen prijsverlaging hebben gehad. Maar de ANI schrijft: „In verschillende bladen wordt het voorgesteld alsof wij dit (de prijsverlaging) nu aan de afd. Bijenteelt van het Landbouwschap hebben te danken”.

Nu, wij hebben dat inderdaad aan het Landbouwschap te danken. Deze suiker schijnt voor de ANI wel extra bitter te zijn geweest dat zij de waarheid zó tastbaar geweld moet aandoen!



uit de Jaagkiepers

Imkersdag 1961 te Meppel

Het was op een morgen, dik van mist, dat de deelnemers aan de 32e Imkersdag, die op zaterdag 2 september 1961 te Meppel gehouden zou worden, op stap gingen. Nadat wij in de drie voorafgaande jaren resp. in het zuiden, oosten en westen van ons land waren bijeengekomen, was dit jaar het noorden aan de beurt. Ongeveer 600 leden met hun familieleden hadden de reis naar deze Drentse stad per auto, autobus of trein ondernomen.

Het valt niet mee zo'n groot gezelschap onder te brengen, vooral wat de koffiemaaltijd betreft, maar in haar woonplaats had onze kleine afdeling Meppel (27 leden) een goede plaats gevonden in de grote Markthallen. Op deze hallen zijn de Meppelers terecht trots, voornamelijk worden er biggen verhandeld en de Hallen zouden de grootste van West-Europa zijn.

Het was misschien een eigenaardig idee, dat wij de plaats van de biggen moesten innemen, maar het gebouw was uitstekend voor ons doel geschikt. Een gedeelte was voor de vergadering afgeschermd en daarnaast

zou de koffiemaaltijd gebruikt worden en niets deed vermoeden, dat hier talrijke jonge krulstaartjes voor ander doel tezamen werden gebracht. Misschien dan een „fijn-neuzer“...?? Reeds vroeg kwamen de eerste deelnemers opdagen, de mist was geen spelbreker geweest. Heel wat handen werden geschud, oude vrienden klopten elkander verheugd op de schouders. En het onderwerp der gesprekken was natuurlijk „bijen“, de slechte zomer, het vroege voorjaar, de linde was goed geweest, de heide stond er op sommige plaatsen, tengevolge van het heidekevertje slecht voor. Men was daarom nieuwsgierig hoe de heide in andere streken was. Alle hoop was gevestigd op de heide, waarvoor het weer momenteel zo goed was.

Even na 10,30 uur opende de voorzitter van de afdeling Meppel deze Imkersdag, hij riep de aanwezigen een hartelijk welkom toe en hij hoopte dat zij een prettige dag zouden hebben, waarna hij het woord gaf aan onze Algemene Voorzitter ridder van Rappard.

Deze begroette op zijn vlotte manier de deelnemers en sprak een woord van welkom tot de loko-burgemees-

ter van Meppel. De Commissaris der Koningin was verhinderd deze bijeenkomst bij te wonen.

Vervolgens richtte de voorzitter het woord tot de Rijksbijenteeltconsulent, Ir. Mommers en diens medewerkers en de aanwezige ere-leden, Dr. Minderhoud en de heer Joustra die met hun echtgenoten aanwezig waren. De voorzitter heette ook Prof. de Wilde welkom, deze geleerde zal het wetenschappelijk werk van Dr. Minderhoud te Wageningen voortzetten en ridder van Rappard vond het een goed teken dat de prof. zijn staf van twee jonge biologen had medegenomen, om deze kennis te laten maken met de mensen uit de praktijk. Een woord van welkom kreeg ook de vertegenwoordiging van de zuidelijke bonden waarmee wij in het Landbouwschap samenwerken. Daarna stelde de voorzitter aan de aanwezigen de heer Hilhorst voor, deze is secretaris der Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap en hij hoopte dat deze nog veel goed werk voor de bijenhouders zal kunnen verrichten.

Nadat de voorzitter de pers begroet had deelde hij mede dat Dr. Barnes uit Engeland, onze getrouwe bezoeker en inzender op de honingtentoonstelling dit jaar niet aanwezig is, zijn gezondheid laat zo'n reis niet meer toe. Traditie-getrouw gaf ridder van Rappard nog enige bijzonderheden over de stad, waar wij tezamen waren gekomen en vermeldde hierbij hoe de Meppelers aan hun scheldnaam: Meppeler Muggen waren gekomen.

(De toespraak van de voorzitter was niet zo lang als wij gewoon zijn). De loko-burgemeester sprak daarna een woord van welkom tot de aanwezigen en hij hoopte dat zij een goede indruk van Meppel zouden meenemen. Hij ontving uit handen van onze voorzitter het honingpakket en het plakket der vereniging.

Prof. de Wilde dankte de voorzitter voor zijn welkomstwoorden en sprak de hoop uit dat met hulp van zijn medewerkers resultaten op internationaal niveau zouden kunnen worden bereikt. Hij en zijn staf kregen ook een pakket honing.

Na prof. de Wilde kreeg de directeur van de Meppeler V.V.V. het



Voorzitter Braakman spreekt een woord van welkom.



Voorzitter ridder van Rappard opent. Geheel links secretaris en de voorzitter der afd. Meppel, de heren Oostergetel en Braakman.

woord; hij hield een geestige rede en begon te vertellen, dat het gezoem in de luidspreker-installatie (dat werkelijk hinderlijk was) met opzet was veroorzaakt om het gezoem van een bijenvolk te imiteren. Hij gaf enige richtlijnen en een korte beschrijving van de na de koffiemaaltijd te houden bustocht. Men had de keus uit verschillende tochten gehad, maar de keus was op het waterrijk gebied in de kop van Overijssel gevallen. In elke bus zou een deskundige gids voor de nodige toelichting zorgen.

Wat niet vaak op een Imkersdag gebeurd zal zijn: het officiële gedeelte was afgelopen vóór de gestelde tijd, zodat de deelnemers gelegenheid hadden voor een korte wandeling voordat de koffiemaaltijd zou aanvangen. Hierna verzamelden de mensen zich weer in de Markhallen, waar de geboden broodjes en koffie best smaakten, een gezellig strikje verhoogde de sfeer.

Ten 13.30 begon met 13 bussen de rondrit in de richting Giethoorn. Voor vele der aanwezigen was dit een onbekend terrein, ofschoon men door de film Fanfare iets ervan had gezien. Over Wanneperveen ging het naar Giethoorn langs uitgestrekte meren (Belter en Beulakker Wijde), waarop talrijke zeilboten drijvende waren, daar het windstil was. De mist was intussen opgetrokken. Wij passeerden kleine dorpjes met onbekende en vreemde namen, het was een streek met een rijke historie.

In een dorp was de naam van een herberg „de Stad Utrecht” nog een herinnering aan de Bisschoppen van Utrecht, die hier in de Middeleeuwen het gezag uitoefenden. In een weiland werd nog een stuk muur getoond dat de rest was van het St. Jansklooster.

In Giethoorn aangekomen kregen wij gelegenheid kennis te maken met dit schilderachtige dorp door een wan-

deling van een half uur, waarbij heel wat van de talrijke pittoreske bruggetjes werden betreden. Talrijke punters (al of niet motorisch) voerden bezoekers door de vaarten.

In het restaurant „t Wapen van Giethoorn” werd thee aangeboden, waarna de tocht werd voortgezet. Weer langs de Beulakker Wijde (over de vreemd-aandoende naam van dit meer, dat 800 ha groot is, wist onze leidsman te vertellen, dat deze wellicht zijn oorsprong had aan de Franse overheersing. De Franse bezetting zou het meer de naam van „Beau Lac” = Mooi Meer, hebben gegeven, hetgeen verbasterd werd tot Beulakker) naar Vollenhoven. Wij reden langs eigenaardig gebouwde boerderijen, het dak ervan had in

het midden een bult en deed daardoor aan een kameel denken. Deze bult diende voor de opslag van het hooi. Ook werden wij opmerkzaam gemaakt op het feit dat vele boerderijen met de achterkant naar de weg staan. Dit zou, volgens onze gids zijn oorzaak hebben in de godsdienstige overtuiging der boeren, die zich van het werelds verkeer op de straatweg afwenden.

Van Vollenhove hebben we niet veel gezien, het stadje was in feesttooi en door een wielervedstrijd mochten wij de stad niet in. Na een blik op de oude kerk met aangebouwde herberg geworpen te hebben reden wij de Noord Oostpolder in. Daar reden wij over de vroegere zeebodem langs flinke boerderijen, maar ook langs een uitgestrekt bos, hier aangelegd omdat de grond minder geschikt is voor landbouw of veeteelt. In deze bossen, nog niet opengesteld voor het publiek, komt zeer veel wild voor, o.a. een flink aantal reeën.

Na het verlaten van het nieuwe land werd via Genemuiden en Zwartsluis Meppel op de vastgestelde tijd weer bereikt, waarna in de Markhallen onze voorzitter met een woord van dank aan de voorzitter der V.V.V., die een pak honing en het plakiet der Vereniging kreeg en aan de voorzitter van de afdeling Meppel, die ook als herinnering aan deze geslaagde Imkersdag een plakiet ontving, het slotwoord uitsprak. Hij wenste alle bezoekers een behouden thuiskomst toe en een tot weerziens in 1962. Toch hebben wij iets gemist op deze dag en wel onze Nationale Honingtentoonstelling, deze was de laatste jaren nauw met onze Imkersdag verbonden en het niet houden ervan zal m.i. zeker het bezoek aan de Imkersdag nadelig beïnvloeden. Tot ziens in 1962. Waar???

Jékavé.



De directeur van V.V.V. is een geboren verteller. Naast hem v.l.n.r. de heren Braakman, v. Rappard, Furda, prof. dr. J. de Wilde en C. Pater.

Willem Word Wakker!

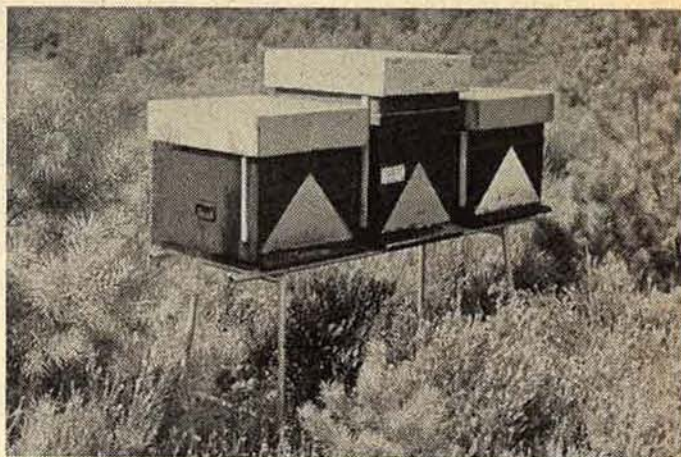
Mag Willem nog een keer? Van de redacteur mag het, als het maar over de praktijk van het imkeren gaat. Nu is er over de praktijk van het bijenhouden dit jaar nog wel iets te vertellen. B.v. over het abnormaal grote aantal gevallen van moerloosheid, dat zich dit jaar heeft voorgedaan en dat m.i. beslist niet allemaal op rekening van slecht weer en vervliegen kan worden geschreven, want bij degenen, die de voorzwerm (met geknipte moer) hebben laten afkomen en, nadat de jonge moeren tuutten, doppen hebben uitgebroken, heeft zich weinig of geen moerloosheid voorgedaan.

Of b.v. over het overbruggen van de dit jaar bijzonder lange drachtloze periode tussen voorjaars- en zomerdracht, waarbij het voorraam met droge suiker mij goede diensten heeft bewezen, zodat er ten slotte van de lindedracht uit 9 kasten (waarvan één achtramer) toch nog 210 pond lindehoning kon worden geslingerd, waarbij nog een heel behoorlijke voedselreserve in de kasten achterbleef.

Ik laat het, wat deze zaken betreft, graag aan anderen over ook eens iets van hun bevindingen en inzichten mede te delen. In dit artikeltje wilde ik graag het najaar en het voorjaar, dus de late en de vroege dracht, even aan elkaar praten en dan de sombere wintermaanden maar overslaan.

Natuurlijk heb ik, zo dikwijls als ik er de kans voor kreeg, over de bloeiende(?) heide gezworven. U weet het natuurlijk al, de heidekever heeft, vooral langs de zuidelijke Veluwezoom, verschrikkelijk huisgehouden. De vanouds bekende heidevelden van Terlet — het zweefvliegterrein b.v. — waren over grote oppervlakten egaal roestbruin en zelfs degenen, die deze terreinen kennen als hun broekzak, hadden moeite een redelijke standplaats voor hun volken te vinden. Er zijn jaren geweest, dat ik op Terlet en het Rosendaalse Veld meer dan 2000 volken telde. Dit jaar heb ik ten oosten van de Apeldoornseweg slechts drie standen

gevonden. De stand afgebeeld op blz. 168 en 169 foto's no's 1, 2 en 3 van het novemberno. van 1960 (die het nu niet zo best trof, want de bijen hadden door de kever hoogstens een vierde van de bijenweide van vorig jaar), was weer present. Verder was er de reisgroep van Willem, met 24 volken, nog een stand van 14 volken en — op de plaats waar in 1960 de in carré opgestelde volken stonden (zie foto 8 op bovengenoemde blz.) — een stand van 6 volken. Over deze volken wil ik het nog even hebben. De eigenaar bleek een oud-lid van mijn afdeling te zijn, maar de contri-



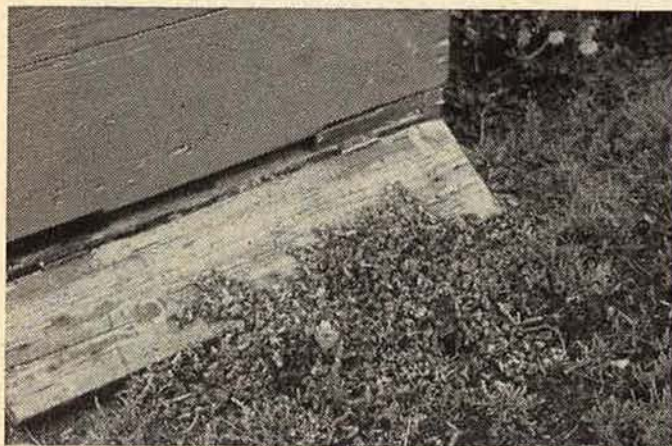
De bijzonder handige reisstelling van de heer Potman op de heide.

butie was veel te hoog en het maandblad interesseerde hem niet — **Hij** had die voorlichting niet van node — en dus liep hij over naar de u welbekende firma met de lage prijzen. Omdat hij de voorlichting in ons orgaan niet nodig had, stonden zijn kasten midden in een zwaar door de heikever aangetast terrein, waarin slechts enkele jonge plantjes op afgemaaide gedeelten sporadisch een bloempje lieten zien. U heeft ook al elders kunnen lezen, dat de kever in hoofdzaak in de oude hei zat en de jonge hei op afgemaaide of afgebrande gedeelten niet of bijna niet was aangetast.

Aangezien hij ons maandblad niet nodig had, heeft hij natuurlijk ook nooit van het voorraam met droge suiker gehoord — ofschoon Joustra er in zijn Bijenboek al over geschreven heeft, zij het dan ook voor vloeibaar voedsel — een noodrantsoen dat de bijen dit jaar meer dan ooit nodig hadden. De eerste redelijke dracht was 23 augustus en toen hadden de volken al ongeveer 14 dagen slecht weer achter de rug met veel te lage temperaturen en zware slagregens.

Het gevolg van dit gebrek aan verzorging was, dat een van de zes volken helemaal was verhongerd — één grote hoop verregende dode bijen en getrokken broed voor de vliegplank — het volk daarnaast ook op sterven na dood, ook een berg dode bijen voor het vlieggat, waar nog een enkele uitgeputte bij uitvlog. De vier andere volken zwak, met heel weinig vlieg-bijen, maar nog in leven.

Wat verspeelt deze imker? Z'n kans op een heidehoningoogst, hoewel die bij dergelijke steeds op de rand van de hongerdood zwevende volken wel niet erg groot zou zijn geweest. Twee dode volken. De raten zullen wel het bekende beeld vertonen van gestorven rottend broed en deze raten zullen ook wel afgeschreven kunnen worden, laag getaxeerd f 15.— per volk is f 30.—. Deze volken kunnen ook niet naar het fruit. De overblijvende 4 volken, zullen, als ze in leven blijven, in het voorjaar zeker moeten worden ver-



Eén grote hoop verregende dode bijen en getrokken broed voor de vliegplank . . .

enigd, om op de vroege dracht iets te kunnen doen. Verlies huurprijs van 4 volken is f 40.—.

Deze 4 volken, die er niet meer zijn, kunnen ook geen voorjaars oogst in de Betuwe binnenbrengen, en deze bedraagt, zeer ongunstige jaren uitgezonderd, bij behoorlijke volken toch nog altijd 10 tot 20 pond. Zelfs als we aannemen dat de officiële huurprijs voor de bijenvolken niet wordt verkregen, wat in de Over-Betuwe moeilijk is, dan kunnen we de schade nog rustig op f 75. — stellen, waarvoor de betrokken imker tien jaar lid van onze afdeling had kunnen zijn.

Zo gaat het met die lieden, die het allemaal wel weten. Het Luxemburgse bijenblad draagt als motto „Leerling blijft iedereen“, een spreuk, die mij beter bevalt. Vergeet dit geval niet, als men u komt vertellen, dat het maandschrift van geen belang is en alleen onze — naar verhouding met andere verenigingen werkelijk zeer lage — contributie maar hoog maakt. Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. Gebruik bijgaande foto's als spiegel.

Degenen die, op welke wijze dan ook, hun volken met succes door die 14-daagse periode van bijzonder slecht weer hebben gebracht, hebben hun goede zorgen wel beloofd gezien. Juist toen de bloei zijn hoogste punt naderde zette onze kortstondige zomer in en werd weer eens bewezen dat voor volken, die in goede conditie zijn, 14 goede drachtdagen op de heide voldoende zijn. Kasten, die aanvankelijk zo licht waren als een veertje, konden na afloop van de dracht nog slechts door twee man op de wagen worden getild. Op het moment, dat ik dit schrijf heb ik nog geen overzicht over de opbrengsten, maar degenen, die hun volken hebben verzorgd, hebben een onverwacht goede oogst van de heide gehad.

Nu naar het voorjaar. En dan denk ik in het bijzonder aan de fruitreizigers. U weet het onder de hand wel. Voor een maximale bestuiving verspreid opstellen in de boomgaard en, met het oog op de koude nachten en het vochtig optrekken van de bodem, volken ongeveer 40 cm van de grond. Speciaal voor dit doel, maar overigens overal en altijd te gebruiken, construeerde het lid van afd. Arnhem, de heer A. Potman, een bijzonder handige en tot en met uitgekende reisstelling. U ziet een dergelijke stelling op bijgaande foto, niet in de boomgaard, maar op de hei. Op de derde foto ziet u hoe de zeer eenvoudige constructie is, maar je moet maar op het idee komen. De stellinkjes zijn berekend op drie kasten en meer moeten er ook niet op. De twee buitenste kasten staan boven de jukken en vangen grotendeels de spanning op, die door de middelste kast wordt veroorzaakt. Als er maar twee kasten op worden gezet, moeten deze dan ook boven



Als er maar 2 kasten op worden gezet, plaatsen we die boven de jukken . . .

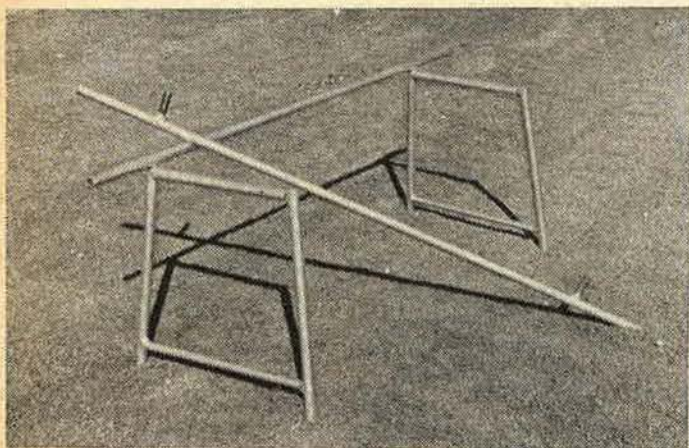
de jukken worden geplaatst (zie foto). De jukken zijn enkelvoudig, zodat u na het uiteennemen uitsluitend vlakke delen overhoudt, die u zowel bij het transport als bij het opbergen overal tussen kunt schuiven. Het is de bedoeling, dat de poten van de jukken tot de verbindingsbuis in de grond worden gedrukt, wat een muurvaste stand verzekert. U begrijpt, dat de pen, die aan de leggers is gelast, in de holle buis van het juk valt. Een van de dingen, waar het bij het vervaardigen van deze stellingen op aan komt, is de hoek tussen legger en pen, want daardoor krijgt het juk de juiste schuine stand, wat weer belangrijk is voor het dragend vermogen. Deze hoek is 95 gr. De lengte van de leggers is 160 cm. De afstand tussen de leggers hart op hart 41 cm en van het uiteinde van de legger tot het hart van de pen is 21 cm.

In het bijzonder voor het verspreid opstellen op het fruit zijn deze stellingen ideaal, maar daarnaast hebben ze natuurlijk altijd bij vrije opstelling vele voordelen. Niet meer bukken bij het nazien van de volken, geen dichtgegroeide vlieggaten, vochtige kastbodems, enfin gaat u maar door. Bovendien is de nachttemperatuur op de grond altijd lager dan een halve meter hoger, wat ieder die maar iets met tuinieren te maken heeft welbekend is.

En als u dan met sterke volken, die u het hele jaar goed hebt verzorgd en deze bijzonder handige reisstellingen, systeem Potman, op stap gaat, vergeet dan het voorraam met droge suiker, waarvan Willem zo'n voorstander is, niet, opdat het u niet gaat als het lid, dat ons voor luttele guldens de rug toekeerde, omdat er voor hem niets meer te leren was.

Ik zou over dat suikerraam nog veel kunnen zeggen, of liever over de vele volken die ik dit jaar heb gezien en die er heel anders uitgezien zouden hebben, als dit voorraam was gebruikt, maar dan ga ik onherroepelijk op de tenen van heel goede vrienden in de imkerij staan, iets wat ik voor geen geld van de wereld wil doen, want niet ieder houdt het bij de regel van de dichter „De vriend, die mij mijn feilen toont, dat is de ware vriend.“

Laat ik dus volstaan met te zeggen dat ik — ook bij keuringen — heel wat volken heb gezien, die heel wat sterker zouden zijn geweest en een harmonischer ontwikkeld broednest zouden hebben gehad als ze direct na de dracht een voorraam gevuld met droge suiker hadden gekregen.



Hoe de zeer eenvoudige constructie is . . .

(Foto's : H. G. Maagendans)

Het mysterie van de koninginestof

Enige jaren geleden ontdekte de Engelse geleerde Dr. Colin G. Butler, dat een bijenkoningin aan de buitenzijde van haar lichaam een stof afscheidt, die in het bijenvolk een uiterst merkwuurde functie vervult. Hij noemde deze stof „queen-substance” (koninginestof). Sedertdien hebben tal van geleerden zich met deze stof beziggehouden en sedert kort is de chemische formule ervan bekend. Ze ziet er als volgt uit: $\text{CH}_3\text{CO}(\text{CH}_2)_8\text{CH}_2\text{CH}_2\text{COOH}$. Als men in de wetenschap het antwoord op een vraag gevonden heeft, plegen er achter die antwoorden tal van nieuwe vragen te rijzen, die op beantwoording wachten. Zo ging het ook met de ontdekking van de koninginestof. In dit artikel stellen we een paar van die vragen nader in het licht.

Welke functie heeft de koninginestof?

Als er in een bijenvolk een goede, eitjes leggende koningin aanwezig is, gedragen de bijen zich „normaal”, alles gaat in het volk zijn gewone gang. Neemt de imker uit zo'n bijenvolk de koningin weg, dan gaan de bijen zich geheel anders gedragen. De toestand van het volk verandert van georganiseerde activiteit in een schijnbaar ongeorganiseerde onrust. Tal van bijen rennen snel over de voorkant van hun woning, alsof ze naar de verloren koningin zoeken. Tikt men tegen zo'n bijenwoning, dan geven de bijen een „huilend” geluid. Tikt men daarentegen tegen de woning van een volk, dat zijn koningin nog heeft, dan bruisen de bijen alleen maar een seconde op. Uit het „zoeken” en het „huilen” blijkt, dat het bijenvolk binnen zeer korte tijd het verlies van zijn koningin heeft opgemerkt.

Het verdwijnen van de koningin — en daarmee van de koninginestof — heeft echter na enige uren nog een ander gevolg. De bijen beginnen dan maatregelen te nemen om binnen de kortst mogelijke tijd in het bezit van een nieuwe koningin te komen. Ze gaan een aantal larfjes, die normaliter werkbijen zouden

zijn geworden, voorzien van een overmaat van voedsel. Ze knagen de cellen van de raten, waarin zich deze larfjes bevinden, af en bouwen om die larfjes heen cellen van een geheel andere vorm en formaat. Door deze speciale voeding en verzorging worden deze larfjes reeds 13 dagen later koninginnen. Was dit alles niet geschied, dan zouden ze 5 dagen later geboren zijn, en dan als werkbij!

Uit tal van vernuftige proeven is gebleken, dat de aanwezigheid van „koninginestof” in een bijenvolk werkt als een „rem” op de neiging van de werkbijen om koninginnen te kweken. Valt deze „rem” weg, dan neemt het kweken van koninginnen reeds na enige uren een aanvang.

De „rem” valt weg

Om de gevolgen van het wegvallen van die „rem” te demonstreren, ontnemen we een bijenvolk, dat uit ongeveer 50.000 bijen bestaat, zijn koningin en we onderbreken daarmee de toevoer van koninginestof. Het volk „zoekt” en „huilt”. Nu blijkt echter, dat het wegvallen van de „rem” op het kweken van nieuwe koninginnen niet op alle 50.000 bijen dezelfde invloed heeft.

De Duitse geleerde Dr. Anni Loeffler te Erlangen heeft het gedrag bestudeerd van de bijen, die hun bezigheden buitenshuis hebben. Zij bleken op het plotseling ontbreken van de toevoer van koninginestof in het geheel niet te reageren. Ze gingen door met het verzamelen van voedsel van de bloemen, alsof er niets gebeurd was. Het lijkt er dus veel op, dat alleen de jonge bijen, die hun bezigheden in de bijenwoning hebben, op het wegvallen van de „rem” reageren. Wij stellen hun aantal gemakshalve op 25.000.

Hoe reageren de jonge bijen?

Door eenvoudige waarneming kunnen we vaststellen, dat ook deze 25.000 jonge bijen niet allemaal op dezelfde wijze reageren. In de „kinderkamer” van het bijenvolk bevinden zich ongeveer 6000 larven. Elk van deze larven ontvangt enige honderden malen per etmaal voedsel. En de verzorging van deze larven blijkt gewoon door te gaan, ook nadat de koningin uit het volk verwijderd is. Het blijkt dus niet zo te zijn, dat alle 25.000 jonge bijen zich gedrongen voelen alleen de „koninklijke” larven te gaan voeden, nu er geen koninginestof meer is.

De eerste vraag die rijst is derhalve: hoe komt het dat klaarblijkelijk slechts bij een gering aantal bijen de „rem” om koninginencellen te verzorgen wegvalt? We zouden kunnen denken, dat alleen bijen van een bepaalde leeftijdsgroep sensibel zijn voor de afwezigheid van koninginestof. Als we evenwel een bijenvolk samenstellen, dat uitsluitend uit oude bijen bestaat en als we dat volk zijn koningin ontnemen, dan gaan zelfs deze oude bijen jonge koninginnen kweken! En dat, terwijl Dr. Loeffler heeft geconstateerd, dat deze oude bijen normaliter op het ontbreken van koninginestof niet reageren!

Wie wordt koningin?

We keren terug naar ons volk van 50.000 bijen. Op het moment waarop we de koningin verwijderen, bevinden er zich naar schatting ongeveer 1000 larfjes in het volk, die de mogelijkheid hebben om konin-



Een kijkje in de zaal. Rechts vooraan de heer en mevrouw Joustra.

ginnen te worden. Gedurende de 3 volgende dagen komen daar elke dag nog 1000 potentiële koninginnen bij.

Er moet een erg belangrijk regulerende factor zijn, die voorkomt dat de bijen trachten al deze 4000 potentiële jonge koninginnen tot werkelijke koninginnen op te kweken. In werkelijkheid is het namelijk zo, dat ze zo tussen de 6 en de 30 koninginncellen bouwen en niet 4000. We hebben er zelfs nog geen vermoeden van, wat die regelende factor kan zijn.

Maar bovendien rijst de vraag, hoe worden de bijen van ons volk het er over eens wie van de 4000 kandidaten voor het koningschap wel en wie niet een kans zal krijgen? Dat ze het daarover eens worden, en wel zeer spoedig, blijkt al een dag nadat we de koningin uit ons volk hebben verwijderd. Tussen de 4000 kandidaten kunnen we dan al de uitverkorenen duidelijk herkennen.

We hebben in dit artikel slechts een paar van de belangrijkste vragen naar voren gebracht, die in verband met de ontdekking van de koninginncel rijzen. Nu de samenstelling van die stof bekend is en we die waarschijnlijk synthetisch kunnen maken, zullen onze geleerden ongetwijfeld trachten ook het geheim van de wel zeer specifieke werking van die stof te ontsluiten.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Tel. 2863 Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.



Een kind kan de was doen

Indien men het geluk heeft, dat zijn naam als imker bekend is bij de politie in een grote stad, dan komt men vaak voor onmogelijke situaties te staan, want de zwermen zoeken de gekste plaatsen uit.

Meestal is de carbollap het enige redmiddel om de zwerm langzaam te verplaatsen naar een bereikbare plaats, maar j.l. zondag waren ze me te slim af en hadden hun toevlucht gezocht in een open letter van een lichtbak vlak onder het slaapkamerraam van kleine kinderen en de angstige ouders wilden me eenvoudig niet laten vertrekken.

Ik wist maar één oplossing: de stofzuiger erop en dan maar zien wat er van terecht komt en achteraf bleek dit het ei van Columbus. De mensen hadden een snelstofzuiger, waar een flinke papieren zak in kon, merk weet ik niet, maar er kon een Philips zak in, snel geleend van de bureu, daarna heb ik eerst voorzichtig de buitenlaag eraf gezogen en van beneden naar boven de hele zaak erin, daarna met een ferme schok

de zwerm naar beneden geschud in de zak, een touwtje erom en klaar was kees.

Ik heb meteen het ijzer gesmeed toen het nog heet was, d.w.z. toen de angstige moeder nog dankbaar was, dat ik haar van deze plaag verlost had, haar de belofte afgeperst, dat ik haar stofzuiger mocht lenen, als ik hem weer nodig had. Als de zaak er niet in één keer in kan, dan maar in tweeën, maar de kiep, de kap en de carbollap laat ik thuis.

N.B. De stofzuiger was van flink formaat en de zwerm niet, dus verrassingen zijn niet uitgesloten.

PASTOOR BAKKER, Utrecht

TWEE MOEREN IN EEN KAST

Een van mijn gemerkte en geknipte moeren was aan het zwermen gegaan. Ik heb niet veel tijd en had er onvoldoende op gelet. De zwerm was hoogstwaarschijnlijk teruggevlogen op de kast. Tot mijn allergrootste verbazing vond ik een poos later deze gemerkte moer levend en wel in een klein broednest boven in een andere kast op plm. 3 m afstand. Dit laatste volk stond op twee grote broedkamers en had onderin een jonge leggende moer. Blijkbaar was de oude moer er niet alleen in geslaagd de andere kast te bereiken, maar had men ook bovenin een plaatsje voor haar ingeruimd. Het ging er heel stil in toe alsof ze afgesproken hadden dat ze zich rustig zouden gedragen. Ik heb er later weer een nieuw volk mee gevormd.

DR. R. Z. te B.



Tot 21 jaar halve contributie

Verkiezing Hoofdbestuur

Op 1 september is aan de betrokken afdelingen schriftelijk medegedeeld dat de hoofdbestuurders in de groepen Overijsel Oost, Veluwe, Utrecht en Zuidholland aan de beurt van aftreden zijn. Kandidaatstellingen kunnen tot 10 oktober bij het Dagelijks Bestuur worden ingediend.

Is voor de heide een koninginnerooster nodig?

Er zijn voorstanders van het gebruik van koninginneoosters, maar er zijn ook felle tegenstanders. Ik heb altijd het gevoel gehad, dat de waarheid in het midden ligt. Soms kan het gebruik van een rooster voordelig zijn, soms nadelig. Soms kan het nodig zijn, soms overbodig. Dat heeft de nu achter ons liggende heide-dracht mij weer duidelijk gemaakt.

Ik had dit jaar 7 volken op de heide staan. Op 25 juli al was ik begonnen ze te voeren, zodat ze een flinke voorraad voedsel in de onderbakken hadden. Vlak voor het vervoer naar de heide heb ik het broedgerangschikt zoals in de „wenken voor juli en augustus” is aangegeven. Boven de broedkamers plaatste ik honingkamers met oude, uitgebouwde raten. De bedoeling was dus slingerhoging te winnen van de heide. Ik gebruikte géén rooster.

Toen de volken van de heide terug kwamen, was er bij de 70 honingkamerramen maar één die broed (wat eitjes) bevatte. Mijn conclusie luidt dus: een koninginnerooster is voor de heide niet nodig.

Maar: een jeugdlid van onze afdeling beschikt niet over honingkamers en honingkamerramen. Hij plaatste op de op dezelfde wijze behandelde broedkamer een broedkamer met uitgebouwde raten, óók zonder rooster er tussen. Bij hem was het resultaat heel anders. Bij terugkomst van de heide zat er flink wat honing in de bovenste broedkamer. Maar in 7 van de raten met honing zat een flinke hoeveelheid broed. Ze waren dus niet of moeilijk te slingeren. De onderste broedkamer was gedeeltelijk verlaten. Conclusie: Op de heide is het gebruik van een koninginnerooster wél nodig.

Maar... als het de eerste twee weken van de heide-dracht goed weer geweest was, zou de conclusie van ons jeugdlid er heel anders uitgezien hebben. De bijen zouden dan de gewonnen honing direct in de bovenbak hebben opgeborgen en het broednest zou niet van beneden naar boven verplaatst zijn.

Uit deze ervaringen blijkt wel, dat het moeilijk is om met zekerheid voor alle gevallen vast te stellen of een koninginnerooster voor de heide nodig is of niet. Wel ben ik door de ervaring van dit jaar weer gesterkt in mijn overtuiging, dat we voor de heide beter met honingkamers kunnen werken dan met dubbele broedkamers. En wie met honingkamers werkt heeft meestal gelijk als hij zegt dat een koninginnerooster overbodig is. Wordt de oogst overvloedig, wat niet zo vaak voorkomt, dan kan hij op de volle honingkamer nog een tweede zetten. Wie met dubbele broedkamers naar de heide gaat, zou ik in het algemeen aanraden een koninginnerooster te gebruiken.

KOOLZAAD-NIEUWS

Wij, imkers, hebben altijd grote belangstelling voor het koolzaad. Het is een uitstekende drachtplant, vooral voor die gebieden waar de imkers in het voorjaar geen gelegenheid hebben om hun volken bij het fruit te plaatsen. Maar, de verbouw van koolzaad gaat achteruit. Dit jaar was er, buiten de Flevopolder, slechts ongeveer 500 ha., waarvan meer dan de helft in de provincies Groningen en Noordholland. Hoe ziet de toekomst er uit voor dit voor ons zo belangrijke gewas?

In het vorige nummer werd reeds medegedeeld dat het Landbouwschap ernstig teleurgesteld is door het feit, dat voor de oogst 1962 geen garantiëprijs voor koolzaad in het vooruitzicht wordt gesteld. De minister acht het gewenst deze kwestie mede te bezien in het licht van het toekomstige EEG-beleid en af te wachten, welke voorstellen de Europese Commissie binnenkort aanhangig zal maken inzake het oliën en

vettenbeleid. Ondertussen hebben Duitsland en Frankrijk wél een garantiëregeling voor koolzaad!

Inmiddels hebben de Produktschappen die bij zaden en oliën betrokken zijn een werkgroep Koolzaad EEG ingesteld die tot taak kreeg na te gaan welk standpunt van Nederlandse zijde moet worden ingenomen ten aanzien van een eventuele prijs- en marktregeling voor koolzaad in de EEG. Wij mogen het Landbouwschap en de Produktschappen dankbaar zijn voor dit initiatief.

Hoe is nu de situatie in de EEG? Het Comité van Landbouworganisaties in de EEG komt tot de conclusie, dat er in de EEG 270.000 ton koolzaad ter beschikking is, doch dat de produktie met ongeveer 500.000 ton (is ongeveer 250.000 ha.) kan worden uitgebreid. Dat is dus een zeer hoopvol perspectief voor de imkers. De hierboven genoemde werkgroep zou het zeer toejuichen indien in ons land het areaal koolzaad met ongeveer 40.000 ha. zou worden uitgebreid. Van de zijde van het Landbouwschap is een koolzaadareaal van 20.000 ha. genoemd. Ook als we het laatstgenoemde cijfer aanhouden, zou dit betekenen, dat er — buiten de Flevopolder — in ons land geen 500 ha. maar ongeveer 17.000 ha. koolzaad verbouwd zou worden.

Door de vertegenwoordigers van de landbouw is naar voren gebracht, dat het wederom tot ontwikkeling brengen van een koolzaadteelt in ons land zeer gewenst is uit een oogpunt van vruchtwisseling, maar ook in verband met de ontwikkeling van het produktiepatroon van onze landbouw. Ook uit een oogpunt van de benutting van de cultuurgronden wordt het van die zijde zeer gewenst geacht, dat een gewas van enig belang aan onze landbouwproduktie wordt toegevoegd. De Nederlandse olie-industrie heeft, uit kwaliteitsoverwegingen, geen enkel bezwaar tegen de verwerking van inlands koolzaad. De vertegenwoordigers van het Produktschap voor Margarine, Vetten en Oliën gaat er van uit, dat, indien de minister het belang van de koolzaadverbouw onderschrijft, en het risico voor de telers van koolzaad wil ondervangen, de margarine-industrie wel bereid zal zijn tot gedeeltelijke verwerking van de koolzaadproduktie, vooral als



Een deel van de deelnemers

Alle foto's van de imkersdag in dit nummer zijn van de heer H. G. Maagendans.

de minister van Economische Zaken akkoord zou gaan met de doorberekening van de koolzaadprijs in de prijs van de margarine. Wij hopen van ganser harte dat de minister van Landbouw bereid zal zijn voor 1963 een garantieregeling voor koolzaad in uitzicht te stellen.

40 GRAM HONING PER DAG !

In Aken, Maastricht en Luik hebben 1200 geleerden van 13 tot 19 september vergaderd. Het congres ging uit van de Internationale Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek van Voedings- en Levenskracht opwekkende stoffen. De 300 wetenschapsmensen, die de kern van het congres uitmaakten, weten zich in hun moderne opvattingen omtrent „De kunst van een gezond leven” gesteund door 50.000 academici uit de gehele wereld en hun onderzoekingen vinden verder hun weg naar industriëlen en ondernemers, die direct of indirect iets met dit voedselprobleem te maken hebben. Deze industriëlen en ondernemers vindt men onder de circa 300.000 buitengewone leden, welke de vereniging in 59 landen over de gehele wereld thans telt. De „kunst van een gezond leven” wil terug naar het natuurlijke produkt, zoveel als mogelijk. En mocht op de een of andere manier de chemie zich — om een enkel voorbeeld te noemen — met een deel van de levensmiddelen willen bemoeien, dan is het niet voldoende, dat één geleerde zich met een dergelijk vraagstuk bezighoudt, doch tenminste vijf of zes geleerden zullen hierin gekend dienen te worden. De margarine-affaire in ons land is een heel spectaculair en overtuigend bewijs voor het juiste standpunt, dat het congres ten deze inneemt. Vreemde chemische stoffen en een niet-biologische levenswijze vormen de grondoorzaken van de beschavingsziekten. Volgens prof. Schweigart zou het de mens al heel wat beter gaan, indien hij per dag slechts 40 gram natuur-honing zou innemen.

**Doe in
1961
allemaal
uw
honing
in
deze**



DANKBETUIGING

Hiermede betuig ik mijn hartelijke dank voor de vlotte schade-uitkering voor mijn bijenvolken welke door een heidebrand zijn omgekomen. De Waal en Zoon, Assurantiën Amsterdam heeft een en ander naar mijn genoegen geregeld.

Hoogachtend, R. GOUDA.

Uit de

Afdelingen

AFD. BERGUM EN OMSTREKEN



Onze afdeling verzorgde in Veenwouden, in samenwerking met Floralia (een telkenjare gehouden bloemenexpositie) op 13 september een hoekje, dat zeer de aandacht heeft getrokken. De bedoeling was tweeledig: propaganda voor onze honing en voor het imkeren zelf. Een korf en een bijenkast, een waskoek, verschillende soorten honing, raten in diverse stadia en door het Bijenhuis beschikbaar gestelde folders vormden ons propaganda-

materiaal. 's Middags was voornamelijk de schooljeugd ons publiek; 's avonds ouderen en volwassenen. De avond werd verzorgd door de heer Stapensea van Leeuwarden, die met een praatje over bijen, kleurendia's en een film over honinggevend gewassen en het bijenleven zijn gehoor wist te boeien en daarna verschillende vragen beantwoordde. Hoewel er niet direct nieuwe leden konden worden geboekt, hebben we toch goede hoop dat dit binnenkort het geval zal zijn, gezien de reacties van het publiek.

W. DE VRIES, secr.

AFD. SCHEEMDA

VIERING 25-JARIG BESTAAN Huldiging van de heer Wester

Onze afdeling vierde op 13 september haar 25-jarig bestaan. De eigenlijke jubileumdatum was 15 juli, maar in verband met vakanties enz. is de viering uitgesteld. Nadat de voorzitter een korte inleiding gehouden had, vertoonde de heer Van Aarst voor de pauze de film Bijen en Bloemen. In de pauze bood de heer Van Aarst, omdat de heer Planting verhinderd was, de afdeling een legpenning aan. Behalve het afdelingsjubileum vierden we ook het gouden imkersjubileum van de heer Wester. De eerste 25 jaar was hij lid van het Oldambt en daarna was hij 25 jaar lid van onze afdeling, hij is de enige nog in leven zijnde oprichter onzer afdeling. Het hoofdbestuur kende hem de eremedaille toe, die

hem door de heer Van Aarst werd opgespeld. Deze aanblijding geschiedde tijdens een korte samenspraak tussen de jubilaris en de heer Van Aarst, waarbij van de zijde van de heer Wester vele grappige voorvallen naar voren werden gebracht, waarvan het imkersleven zo vol kan zijn. Mevrouw Wester mocht van de afdeling een bloemenschaal in ontvangst nemen. Na de pauze werden nog de films Vrijheid der Dieren en Uw tuin uw trots vertoond, waarna de voorzitter de vergadering sloot met een hartelijk woord van dank aan de aanwezigen en in het bijzonder aan de heer Van Aarst.

F. NANNINGA, secr.

AFD. APELDOORN

De belangstelling voor de imkersdag in onze afdeling was weer van dien aard, dat de tocht naar Meppel per bus gemaakt kon worden. Aangelokt door het mooie weer werd nog, op verzoek van alle deelnemers een tocht gemaakt naar de heide te Ruinen. Had men reeds die middag genoten van het natuurschoon der waterlandschappen in de omgeving van Giethoorn en de mooie wandeltocht door dit lustoord, op de heide werd nog een wandeling gemaakt van ruim een uur. Hier kon men genieten van het heidelandschap met een prachtige zonsondergang, een waardig sluitstuk van deze mooie dag.

Hoewel de struikheide-oogst zich in het begin somber liet aanzien, de erica had ook al niet veel gebracht, het mooie weer in de laatste dagen van augustus heeft heel wat goed gemaakt. Onze imkers konden zich verheugen in de aanblik van grote scharen driftig halende bijen, waardoor de kasten nauwelijks bereikbaar waren. De dames, die ook wel eens het drachtveld wilden aanschouwen, moesten op eerbiedige afstand toekijken, hoe de mannen telkens weer probeerden de kasten op te

tillen, om vooral maar te laten zien hoe zwaar ze waren. Als bijzonderheid konden wij nog het ingaan der schapen in de schaapskooi bezichtigen, waarvoor telkens weer veel publieke belangstelling bestaat. Al met al een prachtige dag en met een goed vooruitzicht op toch nog een goede heideoogst, keerde men opgeruimd huiswaarts.

Hx.

AFD. ZEIST

Na de zeer slechte fruitoogst, hebben we een matig tot goede lindedracht gehad. Van de heideoogst valt nog weinig te zeggen daar de kasten nog niet alle thuis zijn. Op 2 september hebben we een gecombineerde tentoonstelling gehad van de afd. Floralia, Volkstuinders en Bijenteelt, dit op uitnodiging van de Volkstuinders. Het was een druk bezochte en geslaagde expositie, waar we aan de hand van kleurendia's, observatiekast, vitrine met volk in vrije bouw, platen en gereedschappen veel mensen hebben kunnen vertellen van het leven en de behandeling van onze bijen. Graag willen wij volgend jaar, deze begonnen samenwerking verder uitbreiden.

M. M. v. D. O.

OOGST EN DRACHT

RIJSEN, TWENTHE, 18 september 1961. — In mijn vorige oogst- en drachtbericht is een fout geslopen; het gewicht van de zomerdracht was niet 15 tot 25 kg maar 15 tot 25 pond, een heel verschil dus. Inmiddels zijn de volken terug van de heide en door het goede weer van de laatste dagen van augustus konden we nog een klein beetje honing slingeren, zo ongeveer 5 tot 10 pond per volk. In tegenstelling tot vorig jaar hadden de volken nog een prima broednest. Al met al en gerekend naar de slechte zomer zit er hier nog geen strop in dit jaar, doch

ook geen winst. Het mooiste is echter dat er na een slecht jaar bij leven en welzijn altijd weer een jaar kan komen dat beter is.

J. GIERVELD

SOEST, 18 september 1961. — De derde week in augustus, om precies te zijn op 24 augustus, begon het mooie weer met hoge temperatuur en veelal een vochtige zuidelijke wind, ideaal voor de heidehoning te winnen. Het warme weer heeft acht dagen geduurd, nadien hebben de bijen op de heide slechts de kost opgehaald. Op 8 september zijn ze thuisgehaald en hebben we geslingerd. De oogst was hier 10 tot 18 pond per volk. Bij inspectie bleken de volken, vergeleken met andere jaren, nog sterk te zijn, ze bleken nog 5 tot 7 ramen broed te hebben. In voorgaande jaren hadden ze 3 à 4 ramen broed. Opvallend was ook, dat vele, en juist de sterkste, volken nog bijna alle darren hadden en ook dit is abnormaal in september.

G. H. GRIJZE

WESTERLEE (Gron.), 18 september 1961. — Vandaag hebben we de bijen weer teruggekregen van de heide en hoewel het begin van de heidebloei niet zo rooskleurig was vanwege het slechte weer, is de dracht toch nog goed uitgevallen. Opvallend was dat de erg sterke volken, die naar de heide gebracht waren, het minder goed hebben gedaan, want door het slechte weer in het begin is er een grote zwermneiging ontstaan, die voor vele volken funest is geweest. Sommige bleken bij thuiskomst bijna doodgezwerm te zijn. De zwakkere volken daarentegen hadden een bevredigende opbrengst. Het broednest is niet bijzonder groot, maar dat kan misschien nog een beetje opgehaald worden.

F. NANNINGA

DEN HAAG, Duinrand ten zuiden van de Scheveningse haven, 18 september 1961. — De laatste week van augustus bracht eindelijk volop zomer en de bijen maakten gaarne van de gelegenheid gebruik de door het voorafgaande koude en natte weer geleden schade in te halen.

Hier aan de kust was de sneeuwbes (de kleine

rode) wel de voornaamste honingbron en ook nadat de maand augustus was verstreken bleef de dracht op de sneeuwbes aanhouden. Hoewel deze nu aan het afnemen is, wordt er toch nog druk op gevlagen, zodat we het slingeren nog even moeten uitstellen. Vermoedelijk zal de oogst niet overvloedig maar toch redelijk zijn.

Van de heide komen zeer uiteenlopende berichten: van zeer goed tot slecht. Enige volken kwamen van de Veluwe terug, die buiten het broednest ongeveer 10 pond per kast aan honing opleverden, dus een nog al pover resultaat. De volken waren overigens in goede conditie; zij waren nog sterk en hadden een behoorlijk broednest.

F. SLOT

NIJMEGEN, 19 september 1961. — Toen begin augustus met enige moeite een geschikte plaats gevonden was om de bijen te plaatsen voor de laatste dracht van het jaar, werden natuurlijk door de imkers de weersverwachtingen aandachtig gevolgd. Deze waren voor de heidedracht verre van hoopgevend. De eerste drie weken van augustus gaven zeer veel regen en weinig drachtdagen.

Bij een inspectie ± 25 augustus, was er geen honing in de kasten, de reservesuiker was grotendeels opgebruikt en voor de kasten lagen talloze bijen, die tijdens de regenbuien waren omgekomen. De volkssterkte was dan ook erg teruggelopen en de hovenbakken waren bij veel kasten vrijwel verlaten. Toen volgde nog een week mooi vliegweer. Dat gaf weer wat moed, maar de volken hadden te weinig vliegbijen overgehouden en zodoende konden deze dagen geen grote overschotten meer opleveren. De binnengehaalde honing werd in het broednest opgeslagen. De honing zal zo wel voor een goed deel in de kasten blijven en alleen uit de ramen naast het broednest is dan nog iets te oogsten.

Zo beleefden we in 1961 een minder prettig imkersjaar wat de oogsten betreft en ook de Carnicakoninginneteelt gaf veel teleurstellingen.

Laten we hopen dat we in 1962 meer goede resultaten met onze bijen zullen beleven.

J. I. VAN CRUYNINGEN

Wij kunnen

U alles leveren op het gebied der

BIJENTEELT

voor de

laagst mogelijke prijzen

- Ook zijn wij ruim gesorteerd in bussen van 2½ - 5 en 25 kg en honing-flacons.
- Vraagt onze rijk geïllustreerde prijs-courant even aan, deze wordt U op aanvraag gratis toegezonden.

Tevens zijn wij kopers van ieder kwantum

Ruwe Heide- en Heideslengerhoning

Ook Uw zomerhoning zullen wij gaarne kopen. Emballage beschikbaar. Betaling contant.

Heeft U geen honing

voor wederverkoop dan kunt U bij ons wel terecht. Vraag dan even onze honingprijslijst aan.

Bijenstand

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - TEL. 05165 - 382

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 1,50; elke 4 woorden meer 30 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op postrekening 846801 van Bijenhuis, Wageningen. Inzenden vóór de 20ste der maand.

GEVRAAGD: alle soorten bijenhoning, ruwe en zuivere bijenwas. Hoge prijzen. Honing- en waszenerij annex chemische en kaarsen-industrie „Arkadia“, Lochem, tel. 0 6730-1827.

TE KOOP AANGEBODEN: klaverhoning en zeeasterhoning, in bussen van 25 kg. Bijenstand „De Bijenkorf“ Baarn, tel. 0 2954-4266.

TE KOOP GEVRAAGD: ruwe heidehoning en heideslengerhoning. Fust beschikbaar, betaling contant. Bijenstand „De Bijenkorf“, Baarn, tel. 0 2954-4266.

GEVRAAGD: Ned. fruit-, koolzaad-, linde-, klaver- en heideslengerhoning, tegen contante betaling. Monsters met prijsopgave aan Feeka Handelsonderneming, Achterdijk 26, Bunnik.

TE KOOP: een flink kwantum mooie zomerhoning à f 1,90 per kg ongefr. rembours bij Jansen, G 1, Halle.

TE KOOP GEVRAAGD: enkele hoogkorfvolken. J. van Arragon, Veemarkt 83, Doetinchem, tel. 0 8340-3565.

TE KOOP: prima slengerhoning van voorjaar en zomer, bij H. W. Jansen, Pluimersdijk G 1, Zelhem (post Halle).

TE KOOP: gegarandeerd Ned. honing, oogst 1961. Koolzaad f 2,— per kg, klaver f 2,25 per kg, heide f 3,75 per kg. Bij afname van minstens 25 kg. H. Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen, telefoon 0 3462-303. Adres van ouds bekend.

TE KOOP: bijenvolken op 6 ramen en in korven: zesraamskastjes met ramen, nieuw f 5,—; simplexkasten en korven in prima staat; uitgebouwde ramen, roosters, raampjes, kiepsen, kunst-raat, observatiekast, honing, was, enz. Van ouds bekend. H. Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen, tel. 0 3462-303.

W. v. 't LAND KOOPT a CONTANT tegen de hoogste prijzen: ruwe was en ruwe honing. Tevens verkrijgbaar alle imkersartikelen. Honingzenerij, tel. 2607, Barneveld.

TE KOOP GEVRAAGD: diverse soorten eerste kwaliteit Nederlandse honing. Br. met prijsopgave aan W. Buitendijk, Jan Campertstraat 43, Zwijndrecht, tel. 0 1850-20575.

GEVRAAGD: enkele bevolkte of onbevolkte Buckfastkasten met toebehoren. A. K. v. Nieuwenhuyzen, Burchtweg 3, Emmeloord, telefoon 0 5279-1381.